

hvilket gaar ud paa, hvad jeg nylig nævnte med Hensyn til Universitetets Gjæld til Kommunitetet. — Herfra komme vi til den polytekniske Sæveanstalt, hvor Udvalgets Flerial intet Endringsforslag har stillet, men den ærede Minister tre, som Udvalgets Flerial tillader sig at anbefale. — Vi komme dernæst til Endringsforslaget under Nr. 18, som er stillet til Udgiftspost 17 under Soro Akademi, der angaar Bidrag til forskellige Realskoler. Det er en Realskole paa Laasinge, Realskolen paa Bogø, en i Herning, og den sidste er Svendborg private Realskole med en Bevilling paa 500 Kr. Det viser sig af Folkethingets Udvalgs Betænkning, at der isjor bevilgedes Realskolen paa Bogø en Sum af 800 Kr., men da eksisterende Skolen slet ikke, idet den først aabnedes i Oktober Maaned, og nu er det Samme Tilfældet med Realskolen i Herning, den eksisterer ikke, den paatænkes oprettet i September Maaned dette Aar. Udvalgets Flerial mener, at det ikke er heldigt at uddele Statsunderstøttelse til Skoler, som ikke eksistere; de maa bestaa og vise deres Nytte, de maa vise, at der er en god, gavnlig Vedelse, inden Staten kan indlade sig paa at understøtte dem. Jeg har ikke det Mindste imod at understøtte en Realskole i Herning. Det er vistnok et Sted, hvor en Realskole har særligt Krav paa at blive understøttet, men ikke før den bestaar, og ikke før man kan se, hvorledes der undervises, og der kan føres et vist Tilfald med den. — Fremdeles er der under Nr. 19 a. foreslaaet „Til Fordeling mellem Folkehøiskolerne 28,000 Kr.“. Dertil har Udvalget ogsaa under Nr. 19 stillet det Forslag, at denne Post skal beholde sin gamle Titel „Tilskud til Folkehøiskoler“, og at dertil udtrykkelig skal tilføies, at „heraf kunne 2,000 Kr. anvendes til Tilfald“. Det er nemlig Meningen med den Redaktionsforandring, som er sket, at det derved skulde være forbudt Ministeren at udsende en Tilfaldsmand til Folkehøiskolerne. Udvalget er nu enigt med den ærede Minister i, at det er en overmaade rigtig Tante, at han har udsendt en Tilfaldsmand, og at han har gjort et sædeles heldigt Valg i den Mand, han har valgt (Hør!), saa at denne Foranstaltning, som jeg ogsaa veed paastjønnes meget af flere af de bedre Folkehøiskoler, ikke burde møde en saadan Uvillie i Rigsdagen, at denne vilde forbyde ham at gjentage, hvad han har gjort i Aar. — Under den følgende Post, Nr. 19 b, er der bevilget „Til fattige Elever ved Folkehøiskoler 66,000 Kr.“. Det er i Betænkningen oplyst, hvorledes denne Bevilling er bleven til. Man begyndte at bevilge, saavidt jeg erindrer, 500 Rd. til hvert af de 21 Amter og Kjøbenhavn; det blev 11,000 Rd., og dette Beløb blev i en hel Del Aar bevilget til begavede og fattige Elever. Men saa paa Finansloven for 1875—76 kastede man „begavede“ bort og satte Beløbet op til det Tredobbelte, til 66,000 Kr. Det er nu ganske vist en god Anvendelse af Penge, at de bruges

til fattige Børns Oplæring, men man maa ikke gaa altsor flod frem ved disse Understøttelser, thi ellers faae de ikke den Frugt, de skulle have. Det har vist sig ved Dvgjørelsen af disse Understøttelsers Uddeling i Finansaaet 1875—76, at i Kjøbenhavn og tre Amter ere de Penge, som bleve dem tilstaaede, ikke brugte op, og i syv Amter ere vel ikke fuldt men dog næsten alle de, der have søgt Understøttelse, blevene understøttede. Det er uundgaaeligt, at naar der er Tale om at søge Understøttelse ved en saa stor Uddeling, melder der sig en hel Del, som ved nærmere Undersøgelse vise sig ikke at burde have den, og der vil vist ingen Stade gjøres de fattige Elever, som sortjene at understøttes af Staten, derved, at man i det Mindste i nogle Aar satte Understøttelsen lidt knappere. Vi foreslaa at sætte den til 40,000 Kr., ligesom vi her foreslog for to Aar siden. — Endelig møde vi her igjen under Nr. 21 de Forslag, jeg alt en Gang har omtalt, nemlig Bevillingen til Videnskab og Kunst under Kirke- og Undervisningsministeriet, nemlig ved Ministerens Forslag under Nr. 15 og Udvalgets Endringsforslag under Nr. 13. Det er ikke Andet end en Gjentagelse. — Ved det lærde Skolevesen har Udvalget to dog ikke betydelige Endringsforslag at anbefale. I det oprindelige Lovforslag stod under „Skoleudgifter 4 a.: Skolekontingenter“ tilføiet følgende Anmærkning: „Som ekstraordinære Gratistfer kunne optages indtil 20 Disciple, hvis Søner gjøre det ønskeligt, at de erholde Afgang til en højere Uddannelse, men hvis Forældres Formuestilstand ellers vilde udelukke dem deraf.“ Jeg tror virkelig, at det Ønske, som den ærede Minister i denne Anmærkning har udtalt, at kunne sættes i Stand til at understøtte nogle uformuende Elever i de lærde Skoler, er et Ønske, der er udtalt i rette Tid. Sivsforholdenes Dyrhed har gjort mangfoldige Forældre det overordentlig vanskeligt at anvende noget Synderligt paa deres Børns Undervisning, og mangen en særdeles godt begavet Dreng, som burde studere, kan ikke komme til det, fordi Forældrene ikke have Raad dertil. Jeg forstaa ikke, hvad man kan have imod at udvide disse Fripladser. De ville komme netop den Del af Befolkningen, som man har mest Sympathi for, nemlig den uformuende Del, tilgode, og det vilde være godt for Skolerne selv baade at holde paa udmærkede Elever, som de ellers ville miste, og at faae nogle flere i de øverste Klasser, af hvilke adskillige ere yderst sparsomt befattede, siden Uddelingen af Skolens Retning er vedtagen. — Fremdeles indstiller Udvalget under Nr. 23, at sidste Post af de lærde Skolers Udgifter: Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter, som i det af Folkethinget vedtagne Forslag er sat op til 1,600 Kr., medens der i Regjeringens oprindelige Forslag stod 800 Kr., nedsættes til sin forrige Størrelse. Meningen med denne Forhøjelse er nemlig den, at man vil